

йўналишларидан бири ҳисобланади. Сўнгги йилларда молия бозорларини либераллаштириш, фонд бозорини ривожлантириш ва рақамли молия инфратузилмасини шакллантириш бўйича қатор ислохотлар амалга оширилмоқда. Шу нуқтаи назардан, сунъий интеллект технологияларини инвестиция хизматлари соҳасига жорий этиш мамлакат молия бозорларининг ривожланишида янги имкониятлар яратиши мумкин.

Бироқ бундай технологияларни жорий этиш институционал ва ҳуқуқий асосларни шакллантириш билан уйғун равишда амалга оширилиши лозим. Капитал бозорлари инфратузилмасини рақамлаштириш, молиявий маълумотлар базасини кенгайтириш, финтех компаниялари фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва сунъий интеллект технологияларини тартибга солувчи ҳуқуқий базани шакллантириш ушбу жараённинг муҳим шартларидан ҳисобланади.

Умуман олганда, сунъий интеллект асосидаги инвестиция платформалари молия бозорларининг институционал тузилмасида янги босқични ифодалайди. Ушбу платформалар молиявий маълумотларни таҳлил қилиш, инвестиция қарорларини қабул қилиш ва капитални тақсимлаш жараёнларини автоматлаштириш орқали инвестиция хизматлари бозорининг трансформациясига олиб келмоқда.

Шу нуқтаи назардан, сунъий интеллект асосидаги инвестиция платформалари келгусида анъанавий молия институтлари билан бир қаторда капитал бозорларининг муҳим иштирокчилари сифатида шаклланиши эҳтимоли юқори. Бу жараён рақамли иқтисодиёт шароитида молия бозорлари ривожланишининг муҳим тенденцияларидан бири сифатида намоён бўлади.

SUN'IY INTELEKT VOSITALARINING MOLIYAVIY TEXNALOGIYALAR VA KRAUDFANDING PLATFORMALARIDA QO'LLANILISHI: ISTIQBOLLAR VA XAVFLAR

Asomova Dildora

TDIU "Davlat Moliyaviy Nazorati va Auditi" yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: *Sun'iy intellekt sohasidagi yutuqlar tez sur'atlarda rivojlanib bormoqda. Kelgusi yillarda kompyuterlar va mashinalarga inson o'rganishi, tushunishi va muammolarni hal qilishni stimulyatsiya qilish imkonini beruvchi ushbu yangi texnologiyalar bizning kundalik hayotimiz bilan yanada chambarchas bog'liq bo'ladi. Albatta, moliya sektori ham bundan mustasno emas. Bugun men ushbu so'nggi va potentsial uzoqni ko'zlovchi o'zgarishlarning ba'zilarini, shuningdek, ularning moliyaviy barqarorlikka potentsial ta'sirini muhokama qilaman.*

Kalit so'zlar: *sun'iy intellekt, generative AI, moliya sektori, likvidli aktivlar, moliyaviy institutlar, sub-tech texnologiyasi.*

Keng ma'noda tushunilganidek, sun'iy intellekt ko'p yillar davomida moliyaviy bozorlarga ta'sir ko'rsatib kelmoqda. Bu iqtisodiyotning o'nlab yillar davomida samaradorlikni oshirish va investorlar uchun daromadni oshirish uchun ma'lumotlar va murakkab analitik usullardan foydalanib kelayotgan qismidir va ko'p jihatdan Generativ AI bu yo'ldagi so'nggi to'xtash joyidir. Ularning moliyaviy bozorlarga ta'sirini 3 sohada kuzatish mumkin. Birinchidan, samaradorlik. Moliya sektorida, boshqa ko'plab

sohalarda bo'lgani kabi, sun'iy intellekt — va ayniqsa generativ sun'iy intellekt — ko'plab joriy vazifalarni tezlashtirish va avtomatlashtirish orqali samaradorlikni oshirish uchun qo'llanilmoqda. Kuzatuvlarimiz va targ'ibotimizdan kelib chiqib aytadigan bo'lsak, biz moliyani ushbu yutuqlardan foydalanishga ayniqsa tayyor bo'lgan soha sifatida ko'ramiz, chunki ma'lumotlarni samarali qayta ishlash allaqachon moliya sohasidagi ko'pgina faoliyatlar uchun markaziy o'rin tutadi. Shuning uchun, orqa ofis operatsiyalaridan tortib mijozlarga yo'naltirilgan interfeyslarga va tadqiqotlardan tortib analitik modellarni yaratishgacha, biz bu tez sur'atlarda rivojlanishini kutmoqdamiz. Ikkinchidan, evolyutsion yaxshilanishlar. Mashinani o'rganish va neyron tarmoqlari ko'rinishidagi sun'iy intellekt kamida o'n yil davomida zamonaviy investitsiya firmalari tomonidan qo'llanilgan va bizning tushunchamizga ko'ra, hozirda dunyodagi eng likvid va eng chuqur bozorlarning ko'pchiligida hukmronlik qiladigan avtomatlashtirilgan va yuqori tezlikdagi savdoda muhim rol o'ynaydi.

Yangilik shundaki, eng ta'sirchan generativ sun'iy intellekt tizimlarining asosini tashkil etuvchi katta til modellari endi investorlarga allaqachon kuchli analitik vositalarini takomillashtirish uchun juda katta hajmdagi tuzilmagan, ko'pincha matnga asoslangan ma'lumotlarni qayta ishlash imkonini bermoqda. Bu keng qamrovli va keng qamrovli prognozlarning kuchini oshirish, shuningdek, miqdoriy investorlarning obligatsiya shartnomalari yoki korporativ daromadlarni chiqarish kabi murakkab hujjatlarni tezda tahlil qilish qobiliyatiga ham ta'sir qiladi, shu bilan aktivlar sinflari bo'yicha narxlarni aniqlashni yaxshilaydi. Shuningdek, biz sun'iy intellekt o'zaro bog'liqlik, likvidlik va kredit leverage kabi an'anaviy moliyaviy barqarorlik kanallarini qanday kuchaytirishi mumkinligini doimiy ravishda kuzatib borishimiz kerak. Shunday qilib, sun'iy intellekt modellari kengroq qo'llanilganda yanada dramatik epizodni tasavvur qilish mumkin.

Sun'iy intellekt bozorlarning tez harakatlanish va yangi ma'lumotlarga munosabat bildirish qobiliyatini oshirganligi sababli, narxlarning o'zgarishi tezligi va hajmi avval ko'zda tutilganidan oshib ketishi mumkin. Umuman olganda, biz tez o'zgarib borayotgan dunyo nuqtai nazaridan marja talablari, avtomatik o'chirgichlar va markaziy kontragentlarning barqarorligi kabi masalalar haqida o'ylashimiz kerak. Monitoring nuqtai nazaridan, sun'iy intellektning yuksalishi regulyatorlarga ushbu o'zgaruvchan bozorlardagi o'zgarishlarni va eng muhimi, ularda faoliyat yurituvchi sub'ektlarni kuzatib borish uchun vositalar kerakligini anglatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. [PF-5099-сoн 30.06.2017. Respublikada axborot texnologiyalari sohasini rivojlantirish uchun shart-sharoitlarni tubdan yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida.](#)
2. Mamatov.M.A. "Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish Monografiya". IQTISODIYOT" 2023.
3. [https://cyberleninka.ru/article/n/tashqi-iqtisodiy-faoliyatda-iqtisodiy-xavfsizlikni-taminlashning ayrim jihatlar_i](https://cyberleninka.ru/article/n/tashqi-iqtisodiy-faoliyatda-iqtisodiy-xavfsizlikni-taminlashning_ayrim_jihatlar_i).
4. . <https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Iqtisodiy-xavfsizlik>.